

Norrköpings kommun
Tekniska kontoret
Elin Hultman
elin.hultman@norrkoping.se

Diariennr: TN 2013/0167

Synpunkter på förslag till beslut och skötselplan för naturreservatet Jursla gammelskog

Bakgrund

Jursla gammelskog ligger ca 7 km norr om centrala Norrköping. Området utgörs av ett för Kolmården representativt skogsklätt sprickdalslandskap, blockrikt med svallsediment mellan en stor mängd hållmarker och branter. Hållmarkstallskogar och tallblandskogar dominerar, med granblandskog i sänkorna. En stor andel av skogen har hög ålder och en naturskogsartad karaktär vilket gynnar många djur, svampar, mossor och lavar. De äldre skogarna i området har en hög grad av orördhet tack vare en brant och blockrik terräng.

I reservatet finns två fornborgar Torsborgen och Lillsjöborgen. Torsborgen har rester av ganska omfattande murar, ca 140 m. Lillsjöborgen förmodas varit obefäst och är därmed utan murrester.

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla ett barrskogsområde med tallnaturskogsartad karaktär, typiskt för Kolmården, och som innehåller alla de komponenter som är viktiga för bevarandet av en stor biologisk mångfald med inslag av hotade, sällsynta och minskande arter. Här ryms många arter knutna till naturskogsartad skog med tallmiljöer, men också med inslag av äldre gran, sumpskog och löv.

Synpunkter

Naturskyddsföreningen Norrköping har tagit del av skötselplan och förslag till beslut om bildande av naturreservatet Jursla gammelskog och vi framför följande:

Det är mycket glädjande att skogen väster om Jursla får ett formellt skydd och att den sparas till glädje för kommande generationer. Tillsammans med Kvillingeförkastningens naturreservat är Jursla gammelskog ett Kolmårdsreservat som är enkelt att nå för många människor. Avståndet från Norrköping är kort och det finns kollektivtrafik. Den spännande miljön med gammal skog, stora höjdskillnader, fornborgar och grottor bör kunna locka många besökare i framtiden. Närheten till Åby och Jursla gör att skolorna där kan förlägga sina uteaktiviteter i reservatet.

I Jursla gammelskog finns flera biotoper med höga naturvärden representerade, men hållmarkstallskogen dominerar. Något som indikerar höga naturvärden är de s.k. signalarterna och nyligen har medlemmar i föreningen noterat ett antal signalarter i Jursla gammelskog. Exempel är blåmossa, ryl, blåsippa, blomkålssvamp, dropttaggsvamp, svart taggsvamp och kandelabersvamp.

De två sistnämnda är rödlistade (hotkategori NT, Nära hotad) och har förmodligen inte observerats tidigare i det blivande reservatet. Då de saknas på förteckningen över rödlistade arter på sidan 6 i skötselplanen för Jursla gammelskog kan förteckningen gärna kompletteras.

Svart taggsvamp är funnen ca 200 meter öster om sjön Tolen i gammal tallskog, medan kandelabersvampen växte på en lövträdslåga (troligen asp) som lagt sig över torpgrunden Björnmossen.

Ytterligare en rödlistad art som observerats i Jursla gammelskog är ask. Den växer tillsammans med bl.a. blåsippa, strax söder om "Sockertoppen" på båda sidor om reservatsgränsen, således även inne i reservatet. Asken har numera hotkategori VU, Sårbar. Den finns inte med på förteckningen över rödlistade arter på sidan 6 i skötselplanen.

De noterade arterna är inrapporterade till Artportalen. Där finns bilder och mer information.

Söder om Lillsjön, intill elljusspåret, växer den ovanliga rylen. Det är en floraväktarart som rapporterats till Länsstyrelsen och den finns också på Artportalen. Men positionen är inte helt korrekt angiven på Artportalen och rylen kan därför vara svår att hitta. Korrekta koordinater är 6503942, 1519732 (RT90).

Rylen är Starkt hotad (hotkategori EN) och är på stark tillbakagång i landet. Bo Antberg, Linköping, menar att rylen kanske är den kärlväxt i landet som minskar snabbast och situationen är mycket allvarlig. Orsaken till tillbakagången är inte helt klarlagd, men en inte alltför vågad gissning är att ett intensivt skogsbruk missgynnar rylen.

Det är positivt att rylen finns i det blivande naturreservatet och där bör den ha en fristad. Men rylen är hotad även i Jursla gammelskog. Det är granen som utgör ett hot och med den ökar slutenheten på växtplatsen. Naturskyddsföreningen menar att rylens utsatthet bör uppmärksammas i skötselplanen och åtgärder bör genomföras som gynnar rylen (borttagning av gran – men viss försiktighet måste iakttas då rylen har dålig tolerans mot alltför kraftig exponering).

Information om rylen finns bl.a. via nedanstående länk till ArtDatabanken.

http://www.artfakta.se/Artfaktablad/Chimaphila_Umbellata_340.pdf

Svart taggsvamp

Kandelabersvamp

Blomkålssvamp

Ryl

I skötselområde 3 är trädslagen ungefär lika fördelade mellan gran, tall och löv. Sälg, asp, björk, lind, lönn och några grova ekar växer i området. Bevarandemålet är en naturskog rik på såväl grov som klen död ved och målet ska om möjligt nås utan att aktiva åtgärder sätts in.

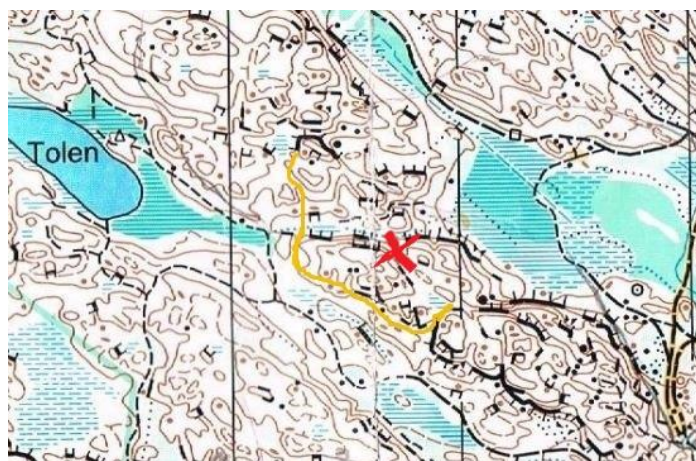
Föreningen befarar att granen breder ut sig alltmer om man lämnar området för fri utveckling. Vi rekommenderar därför att granar, som växer in i lövträdens kronor, dödas genom ringbarkning eller fällning.

För skötselområde 4, som är en våtmark, föreslås i skötselplanen att återställa våtmarken till ett mer ursprungligt skick. Det görs genom att lägga igen ett dike och anlägga ett mindre dämme. Nackdelen med återställandet av våtmarken är att leden som går över området kommer att hamna under vatten. Leden har tidigare varit Jurslas halvmil- och milspår och den är fortfarande välfrekventerad. Lösningen kan vara att bygga en lång spång över våtmarken (ca 200 meter). Men hög anläggnings- och underhållskostnad talar mot det. Att dra leden längre upp i den norra sluttningen är också ett tveksamt alternativ. Där är marken i ojämna laget.

Vår rekommendation är att man noga analyserar konsekvenserna innan uppdämningen sker.

För friluftslivet är det positivt att en vandringsled dras genom Jursla gammelskog. Många stigar går redan genom skogen, men det är få personer som insett att de intressantaste och vackraste stigarna går uppe i bergen. Den nya vandringsleden kommer att bli ett bra komplement till de befintliga stigarna. Vi vill dock varna för att dra vandringsleden i branten nordväst om Torsborgen (rött kryss på kartan nedan, koordinater: 6504351, 1518958 (RT90)). Branten och den blockiga terrängen gör att passagen är livsfarlig. Vi har upplevt att en person ramlat och störtat på huvudet nerför branten och att denna person lever idag är mer eller mindre ett mirakel.

Det går bra att dra vandringsleden något söderut. Se gul markering på kartan nedan!

Alternativ leddragning norväst om Torsborgen

En komplettering av föreskrifterna bör göras. Det inte är tillåtet att:

- tälta längre tid än två dygn i följd på samma plats
- medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
- snitsla spår, anbringa affisch, inskrift, plakat, tavla eller liknande utan kommunens tillstånd

Norrköping 2013-09-12

Med vänlig hälsning

Stefan Arrelid
Naturskyddsföreningen Norrköping

Ordförande och postmottagare: Stefan Arrelid, Alreiksgatan 4, 602 35 Norrköping

Information om Naturskyddsföreningen finns på föreningens hemsida:
www.naturskyddsforeningen.se/norrkoping